

5. Az áfakötelezettséggel kapcsolatos tudnivalók

Tekintettel arra, hogy az Szja tv. szerinti mezőgazdasági őstermelő tevékenysége áfaalanyiságot eredményezhet, az információs füzetnek ez a része az **áfaalany őstermelőkre** vonatkozó szabályokat ismerteti.

Az Áfa tv. szabályai alapján áfafizetési kötelezettség terheli az adóalanyt a belföldön ellenérték fejében teljesített termékértékesítése, szolgáltatásnyújtása után.¹⁰⁶

Az Áfa tv. adóalanyiságra vonatkozó főszabályából következően az a jogképes magánszemély tekintendő áfaalanynak, aki független formában – például nem munkaviszonyban, munkaviszony jellegű jogviszonyban – gazdasági tevékenységet, vagyis ellenérték elérésére irányuló vagy azt eredményező, üzletszerű, rendszeres vagy tartós tevékenységet folytat.¹⁰⁷ E főszabályból következően:

- A magánszemély adóalanyisága valamennyi gazdasági tevékenységére kiterjed. Így például az egyéni vállalkozóként és őstermelőként is gazdasági tevékenységet végző magánszemély az Áfa tv. alkalmazásában egy adóalanynak számít. Ezért e törvény alapján nem értelmezhető például ugyanazon személy egyéni vállalkozása és „őstermelése” között megvalósuló termékértékesítés, szolgáltatásnyújtás sem.
- A magánszemély Szja tv. szerinti mezőgazdasági őstermelői tevékenysége nem eredményez automatikusan áfaalanyiságot. Nem áfaalany például az olyan magánszemély, aki saját szükségletei fedezése céljából termel és legfeljebb az esetlegesen keletkező felesleget értékesíti, még akkor sem, ha érvényes őstermelői igazolvánnyal rendelkezik, feltéve természetesen, hogy egyéb gazdasági tevékenysége nincs. Az áfa alanyává csak azok az őstermelők válnak, akik a saját nevükben végzik a termékértékesítést, szolgáltatásnyújtást.

5.1. Mezőgazdasági tevékenység – kompenzációs felár

Az Áfa tv.-nek saját mezőgazdasági tevékenység fogalma van. Az e fogalomnak megfelelő mezőgazdasági tevékenységet végző áfaalany – függetlenül attól, hogy magánszemély, társaság, szövetkezet vagy egyéb szervezet – e tevékenysége után különös adózási mód¹⁰⁸ szerint, **kompenzációs rendszerben adózik, ha az Áfa tv.-ben meghatározott feltételeknek megfelel, vagyis különleges jogállású mezőgazdasági tevékenységet folytató adóalany, és különleges jogállását nem változtatta meg,** vagyis a kompenzációs rendszer alkalmazásáról nem mondott le.

Az Áfa tv. alkalmazásában az olyan termékértékesítés, szolgáltatásnyújtás tekinthető mezőgazdasági tevékenységnek, amellyel összefüggésben az adóalanyt kompenzációs felár illeti meg.

¹⁰⁶Általános forgalmi adóról szóló 2007. évi CXXVII. törvény 2. §.

¹⁰⁷Áfa tv. 5. § (1) bekezdés és 6. §.

¹⁰⁸Áfa tv. XIV. fejezet.

Mezőgazdasági tevékenység az Áfa tv. 7. sz. melléklet I. részében meghatározott termékek értékesítése, feltéve, hogy

- a termékek előállítását, feldolgozását az adóalany saját vállalkozásában végzi és
- a termék beszerzője olyan belföldi vagy külföldi áfaalany, illetve másik tagállambeli nem adóalany jogi személy, aki/amely kompenzációs felár – ideértve a saját állama joga szerinti kompenzációs felárát is – nem jogosult.¹⁰⁹

Mezőgazdasági tevékenység továbbá az Áfa tv. 7. sz. melléklet II. részében meghatározott szolgáltatások nyújtása, feltéve, hogy

- azok teljesítéséhez az adóalany saját vállalkozásának tárgyi eszközeit használja, egyéb módon hasznosítja, és
- a szolgáltatás igénybevevője olyan – belföldi vagy külföldi – áfaalany vagy másik tagállambeli nem adóalany jogi személy, aki/amely kompenzációs felár – ideértve a saját állama joga szerinti kompenzációs felárát is – nem jogosult.¹¹⁰

Az adózó **akkor tekintendő különleges jogállású mezőgazdasági tevékenységet folytató adóalany**nak, ha az alábbi feltételek **együttesen** fennállnak:

- gazdasági céllal belföldön telepedett le, gazdasági célú letelepedés hiányában pedig lakóhelye vagy szokásos tartózkodási helye van belföldön,
- egészben vagy meghatározó részben mezőgazdasági tevékenységet folytat,
- mikrovállalkozás,
- önálló vállalkozás,
- nem élt a különleges jogállása megváltoztatásának a jogával.¹¹¹

Meghatározó részben mezőgazdasági tevékenységet folytatónak az olyan adóalany tekintendő:¹¹²

- akinek a mezőgazdasági tevékenységen kívüli tevékenységéből származó – adót is tartalmazó – éves bevétele időarányosan nem haladja meg a 12 millió forintot, *vagy*
- akinek a mezőgazdasági tevékenységen kívüli tevékenységéből származó – adót is tartalmazó – éves bevétele időarányosan meghaladja ugyan a 12 millió forintot, a mezőgazdasági tevékenységből származó – kompenzációs felárát is tartalmazó – éves bevétele azonban időarányosan több, mint az egyéb tevékenységéből származó – adót is tartalmazó – időarányos éves bevétele.

¹⁰⁹Áfa tv. 198. § (1) bekezdés a) és c) pont, 200. §.

¹¹⁰Áfa tv. 198. § (1) bekezdés b) és c) pont, 200. §.

¹¹¹Áfa tv. 197. § (1) bekezdés.

¹¹²Áfa tv. 198. § (2) bekezdés.